

tilbyde Underviisning til de Børn og Børne, som dertil maatte melde sig, og, ligesom de herved ville kunne skaffe sig selv en forøget Indtægt, saaledes ville de kunne skaffe dem, som ville frequentere en Bøndehøiskole eller en anden dermed fideordnet Dannelsesanstalt, en forberedende Dannelse i en beqvem Nærhed, en Omstændighed, som jeg lægger en sædeles stor Vægt paa. De ville ogsaa kunne benytte deres Fritid til deres Haves og Jordlods bedre Dykning eller til at udvide deres Kundskaber, og det er i ethvert Tilfælde at vente, at de efter en saadan Sommertid ville gaae forstiftede, oplivede og styrkede til deres Vintergjerning i Skolen, uden, som nu, at opslides før Tiden. Denne Fritid er, saavidt jeg seer, saa Meget værd, at det alene derved vil være virket overmaade Meget til en Forbedring i Lærernes Kaar, og det paa en let og naturlig Maade, uden Byrde for Communen, hvorhos der tillige vil være virket til en videre gaaende Almeenoplysningsslette og hurtige Udbredelse.

Men, vil man maaskee spørge, har det dog ikke for stor Betænkelse saaledes at opgive Skolens nederste Klasse og overlade de dertil henviste Børns Underviisning til Forældrene? Jeg troer det ikke. Have de Anstrengelser og Opoffelser, man siden 1814 har gjort for Almueskolevæsenet, da er det nogen Frugt, maatte det jo vel nu ikke være Formeget forlangt, at Forældrene selv skulde meddele deres Børn den fornødne Underviisning til det 10de Aar, og i høj Grad ønskeligt vilde det jo være, om de saaledes kunde foranlediges til atter at beskæftige sig med Opfyldelsen af denne deres naturlige Kaldspligt. De gamle Skoleanordninger have bragt dem ud af den gode Bane derved, at Skolen for tidligt har taget sig af deres Børns aandelige Fornødenheder; det er derfor i sin Orden, at den nye Skolelov atter bringer dem ind paa den gode Vej. Have de ikke Tid og Gyne, Lyst og Leilighed til at gjøre det selv, er det jo ikke ubilligt at forlange, at de maae drage Omsorg derfor paa den samme Maade som andre Forældre, der bestemme deres Børn for en højere Underviisningsanstalt. De Forældre, der maatte være aldeles ude af Stand

til enten selv at give eller skaffe deres Børn den fornødne Underviisning, ville, dersom det af mig indbragte Lovforslag, der for Diebliffet er under Forhandling i det andet Thing, maatte blive til Lov, kunne erholde Hjælp af „de Fattiges Tavle“, uden derved at bringes ind under Fattigvæsenet. Jeg troer saaledes, at de Betæneligheder, der herimod kunne reises, ikke ville kunne fastholdes ligeoverfor den Grundsætning, som den første Paragraph vil gjennemføre: At Skolen maa opgive, hvad den ikke tilbørligt kan overkomme, og indskrænke sig til at tilbyde Underviisning for Børn i en Alder af 10 til 14 Aar.

Med Hensyn til den første Deel af § 2 skal jeg kun gjentage, hvad jeg allerede har antydet, at jeg ikke finder Betænkelse ved, at Sommerkolen ganske høves, dersom dette maatte blive foretrukket for den Ordening, jeg har foreslaaet, ifølge hvilken 1 Dags ugentlige Skolegang er bibeholdt, Ferierne undtagne. Den i den sidste Deel af samme Post indeholdte Bestemmelse vil findes i Overensstemmelse med den 1ste Post. Mulcteringssystemet har altid været forhadet, og vil altid vedblive at være det. Det træffer især de Fattige, idet fattige Forældre isærdeleshed fristes til nu og da at lade deres Børn blive hjemme fra Skolen for at passe Huset og de mindre Børn, medens de selv fortjene en Dags løn, eller fordi Børnene maaskee mangle de fornødne Klædningsstykker mod Winterkulden, eller fordi de have en lang og besværlig, om Winteren stundom farlig Vej til Skolen, da fattige Folk som oftest have fundet deres Bolig affides paa Heden eller i Udmarken. Og, som Mulcteringssystemet især træffer de Fattige, saa er det ogsaa især dem, der føle det. De Velhavende andse naturligviis ikke Mulcteringen. Denne bør derfor opgives; men, da stadig Skolegang dog er Betingelse for en ordentlig og frugtbringende Underviisning, vil et Ewangsmiddel neppe kunne undværes. Et saadant vil under friere Forhold ganske naturligt frembyde sig i Udelukkelse af Skolen, naar Formaning, Tilretteviisning og Røffelse have vilst sig frugtesløse. Jo mere